

บทที่ 13

ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนภาคเหนือ

1. ความนำ

วิชารัฐศาสตร์ได้เข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนในประเทศไทยนานพอสมควร แต่เท่าที่เป็นมามากเน้นในเรื่องมหภาค (แมโคร-โพลิติกส์, macro-politics) เป็นส่วนใหญ่ การที่นักศึกษาในระดับ **มหภาค** เอาใจใส่ในเรื่องสถาบัน เช่น รัฐธรรมนูญ รัฐสภา ระบบการเมือง ระบบการปกครอง

ขณะนี้เมื่อนักวิชาการที่ได้ให้ความสนใจกับ **พฤติกรรมศาสตร์และวิธีการพฤติกรรมศึกษา (behavioral sciences and behavioral approach)** มากยิ่งขึ้น พฤติกรรมศึกษาเน้นในเรื่องของการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม คือความประพฤติ การปฏิบัติหรือทัศนคติต่าง ๆ ของคน การค้นคว้าวิจัยเอนเอียงไปในรูปของการใช้วิธีการของสถิติ มีการเน้นในเรื่องจำนวน ประวัติความเป็นมามากเอาใจใส่แต่เพียงเล็กน้อย

รัฐศาสตร์แนวพฤติกรรมศาสตร์เข้ารูปแบบที่เรียกกันว่า **ไมโครโพลิติกส์ (micro-politics)** หรือรัฐศาสตร์ **จุลภาค**¹

ในบทนี้จะแสดงข้อมูลบางส่วนที่ได้มาจากการวิจัยสนาม ซึ่งกระทำขึ้นในจังหวัด เชียงใหม่และลำพูน ที่ผู้เรียบเรียงและคณะได้ดำเนินการในระหว่างปี พ.ศ. 2513-2514

2. เกี่ยวกับข้อมูลที่นำมาแสดง

ข้อมูลที่นำมาแสดง ณ ที่นี้เป็นผลจากการศึกษาโดยวิธีใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งสิ้น 101 คำถาม ก่อนที่แบบสอบถามนี้จะถูกนำไปใช้ได้ผ่านการทดสอบล่วงหน้า (pretestings) แล้ว 3 ครั้ง ผลแห่งการทดสอบทำให้มีการแก้ไขตัดแปลงปรับปรุง หรือตัดหรือเพิ่มเติม คำถาม

¹ John H. Kessel, *Micropolitics, Individual and Group Level*, New York, Holt, Rinehart and Winston, 1970.

แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ (interview schedule) มีคำถามเกี่ยวกับ

ก. ข้อเท็จจริง

ข. ความรู้สึกและทัศนคติ

ค. มूलเหตุจูงใจ

คำถามที่ใช้อาจมีคล้ายกันบ้าง ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบว่าคำตอบที่ได้ ว่าเชื่อถือได้หรือไม่ คำถามอาจแบ่งเป็นประเภทดังนี้

2.1 คำถามเกี่ยวกับอายุ เพศ ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส (demographic variables)

2.2 คำถามเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

เช่น รายได้ ค่าใช้จ่าย อาชีพหลัก อาชีพรอง การทำงานในต่างถิ่น การติดต่อกับชาวเขา คำแนะนำเกี่ยวกับอาชีพว่าได้มาจากที่ใด ฯลฯ

2.3 คำถามเกี่ยวกับการบ้านการเมือง

เช่น ระดับความสนใจทางการเมือง การเป็นสมาชิกขององค์การ หรือพรรคการเมือง การรู้จักชื่อนักการเมือง ทัศนคติต่อข้าราชการ ความนิยมผู้นำทางการเมือง

2.4 คำถามเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการรับข่าวสาร

เช่น การรับฟังวิทยุ สถานีที่รับฟัง การอ่านหนังสือพิมพ์ คอลัมน์ที่ขบอ่าน การได้รับเอกสารโฆษณาชวนเชื่อ

2.5 คำถามเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมและศาสนา

เช่น การพอใจกับชีวิต ภูมิลำเนา การเป็นสมาชิกกลุ่มหนุ่มสาว ทัศนคติในเรื่องความสำคัญของศาสนา การบวช และความสนใจในการศึกษาเพิ่มเติม

3. การสัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์

3.1 การสัมภาษณ์ ใช้นักศึกษาซึ่งผ่านการอบรมและฝึกฝนล่วงหน้ามาแล้ว 28 คน ภายใต้การควบคุมของอาจารย์และนักวิจัย 4 ท่าน การสัมภาษณ์ภายในบริเวณเมือง (เขตเทศบาล) ใช้นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการเลือกผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นหญิงมากกว่าชาย

ช่วงเวลาการสัมภาษณ์คือ พฤศจิกายน พ.ศ. 2513 ถึง มกราคม พ.ศ. 2514

3.2 โครงสร้างของ สุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนตามตัวเลขสำมะโนที่ยังไม่เป็นทางการในปี พ.ศ. 2513 คือ 1,081,602 คน

3.2.2 โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ใหญ่บ้าน ได้ตัวเลขของเยาวชนผู้มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ประมาณ 170,000 คน

3.2.3 ด้วยการแบ่งเขตประชากรออกเป็น 4 เขต และเพื่อให้เหมาะสมกับเวลาและงบประมาณ ได้จำนวนผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 464 คน ดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ก. เขตเทศบาล (เขตนาคร)	100 คน
ข. เขตสุขาภิบาลเชียงใหม่และลำพูน	85 คน
ค. หมู่บ้านขนาดใหญ่ (มีคนเกินกว่า 525 คน)	225 คน
ง. หมู่บ้านขนาดเล็ก (มีคนอยู่ระหว่าง 222-477 คน)	54 คน

3.2.4 ส่วนใหญ่ของผู้ถูกสัมภาษณ์ (respondents) มีการศึกษาในระดับไม่เกินประถม 7 เป็นหญิงมากกว่าชาย เป็นโสดมากกว่ามีครอบครัว และนับถือศาสนาพุทธ

4. ผลงานการวิจัยในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบ้านการเมือง

4.1 ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่ได้รับจากรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐบาลไม่ว่าโดยตรงหรืออ้อม

คำถาม : คุณได้รับประโยชน์จากรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐบาลไม่ว่าโดยตรงหรืออ้อมมากน้อยเพียงใด ?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
มาก	21.00 (21)	16.47 (14)	15.11 (34)	20.37% (11)
ปานกลาง	31.00 (31)	40.00 (64)	51.55 (116)	31.48 (17)
ไม่แน่ใจ	17.00 (17)	14.11 (12)	4.88 (11)	9.25 (5)
เล็กน้อย	18.00 (18)	3.52 (3)	9.77 (22)	11.11 (6)
ไม่ได้รับเลย	12.00 (12)	24.70 (21)	18.66 (42)	27.77 (15)
ไม่มีคำตอบ	1.00 (1)	—	—	—
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. โดยการรวมตัวของ การได้รับประโยชน์มาก กับ ปานกลางเข้าด้วยกัน ผลจะเป็นดังนี้

เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
52%	56.47%	66.66%	51.85%

ข. เปอร์เซนต์ที่เห็นประโยชน์จากบ้านเมือง (ไม่ว่าโดยตรงหรืออ้อม) มีเกิน 50% ในทุกเขต นับได้ว่าน่าพอใจ

ค. แต่ควรสังเกตด้วยว่าเปอร์เซนต์ที่รู้สึกว่าจะไม่ได้รับประโยชน์หรือได้ประโยชน์น้อย มีถึง 30% แสดงว่าเขาวชนจำนวนหนึ่งยังรู้สึกว่ารัฐบาลไม่ได้เอาใจใส่ช่วยเหลือเขาเท่าที่ควร

4.2 ตารางที่ 2 การติดต่อหรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

คำถาม : คุณเคยพบปะหรือพูดคุยกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือไม่ ขอให้ระบุว่าเป็นใครด้วย

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
กำหนด	16.00	70.58	77.77	87.03%
	(16)	(60)	(175)	(47)
เกษตรกรรมอำเภอหรือจังหวัด	6.00	14.11	5.77	3.70
	(6)	(12)	(13)	(2)
นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ	15.00	35.29	18.66	16.66
	(15)	(30)	(42)	(9)
เจ้าหน้าที่สุขาภิบาลหรืออนามัย	8.00	31.76	8.88	16.66
	(8)	(27)	(20)	(9)
ไม่มีคำตอบหรือไม่มีการพบปะพูดคุย	68.00	25.88	17.33	12.96
	(68)	(22)	(39)	(7)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. ในกรณีของนายอำเภอและปลัดอำเภอ มีการออกไปพบปะราษฎรโดยเฉพาะระดับเยาวชนค่อนข้างน้อย

ข. หากถือว่ากิจกรรมที่สำคัญนอกเหนือจากการให้ความปลอดภัยแก่ราษฎร คือ การสาธารณสุขและการได้รับคำปรึกษาหรือแนะนำจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองแล้วจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวอาจมีน้อยเกินไป หรือไม่ค่อยได้ออกไปพบปะกับประชาชนนัก

4.3 ตารางที่ 3 การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือขบวนการทางการเมือง

คำถาม : คุณเป็นสมาชิกของพรรคหรือขบวนการเมืองอะไรบ้างหรือไม่ ?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
เป็นสมาชิก	—	—	—	—
ไม่เป็นสมาชิก	99.00	98.82	100.00	92.59%
	(99)	(84)	(225)	(50)
ไม่มีคำตอบ	1.00	1.77	—	7.40
	(1)	(1)		(4)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. เห็นได้ชัดว่าเยาวชนทั้งชายหญิงไม่ได้สนใจเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือ ขบวนการทางการเมือง แต่ทั้งนี้อาจเกี่ยวกับการที่พรรคการเมืองของไทยมีบ้างไม่มีบ้างคือ มีแล้วถูกยุบ หรือไม่มีสาขาไปตามท้องถิ่น และมักมีกิจกรรมเฉพาะเวลาใกล้ ๆ เลือกตั้ง

ข. สำหรับขบวนการคอมมิวนิสต์นั้น ในจังหวัดอื่นทางภาคเหนืออาจมี แต่ไม่มีตัวเลข จากเชียงใหม่และลำพูน

4.4 ตารางที่ 4 ความสนใจทางการเมือง

คำถาม : คุณสนใจการบ้านการเมืองบ้างไหมมากน้อยเพียงใด ?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
สนใจมากเหลือเกิน	1.00 (1)	1.17 (1)	1.17 (4)	1.85% (1)
สนใจ	25.00 (25)	24.70 (21)	26.66 (60)	27.77 (15)
สนใจเล็กน้อย	34.00 (34)	32.94 (28)	26.66 (60)	27.77 (15)
ไม่สนใจเลย	21.00 (21)	34.11 (29)	38.22 (86)	38.88 (21)
ไม่มีคำตอบ	—	3.52 (3)	—	—
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

1. จากประสบการณ์ในการวิจัย มักพบว่าผู้ตอบคำถามที่มีการศึกษาน้อยมักตอบคำถามไปในเชิงปฏิฐาน คือทางบวกหรือในทางบอกรับมากกว่าปฏิเสธ แนวโน้มเช่นนี้อาจมีส่วนทำให้เปอร์เซ็นต์ของผู้สนใจ (ตั้งแต่สนใจธรรมดาจนถึงสนใจมากเหลือเกิน) มีมากพอควร

ข. อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้สนใจเล็กน้อยกับผู้ไม่สนใจเลย นับได้ว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ค่อนข้างสูง

ค. ควรพิจารณาด้วยว่าการที่คนจะสนใจการบ้านการเมืองมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่

กับบรรยากาศทางการเมืองและการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย หากรัฐบาล
เปิดโอกาสย่อมทำให้ผู้ที่อาจจะสนใจเปลี่ยนเป็นเฉยเฉยหรือไม่สนใจเสียเลยก็ได้

4.5 ตารางที่ 5 การรู้จักขื่อนักการเมือง

คำถาม : คุณรู้จักบุคคลต่อไปนี้เป็นใครหรือไม่ (ผู้สัมภาษณ์จะตรวจว่าถูกหรือไม่)

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
นายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น)	93.00 (93)	74.00 (63)	67.51 (152)	53.00% (29)
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ (ขณะนั้น)	85.00 (85)	67.00 (57)	54.20 (122)	50.00 (27)
ผู้แทนราษฎรผู้หนึ่ง	44.00 (44)	34.10 (29)	19.51 (44)	29.60 (16)
อดีตนายกรัฐมนตรี (จอมพล ป.พิบูลสงคราม)	58.00 (58)	31.71 (27)	22.20 (50)	2.31 (11)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน (ขณะนั้น)	17.00 (17)	3.50 (3)	3.10 (7)	1.81 (1)
ไม่มีคำตอบ	6.00 (6)	20.00 (17)	23.10 (52)	33.30 (18)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. เยาวชนส่วนใหญ่ที่อยู่ในหมู่บ้านเล็กและหมู่บ้านใหญ่ ในเขตสุขาภิบาล และใน
เขตเมืองสามารถบอกได้ถูกต้องว่าจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ใน
เขตเมืองหรือใกล้เมืองข้าม มีแนวโน้มที่เห็นได้ชัดว่าเยาวชนรู้จักผู้นำทางการเมืองมากกว่า
ผู้อยู่นอกเหนือออกไป

ข. พ.ต.อ.นิรันดร ชัยนาม ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในขณะทำการสำรวจเป็นผู้
ที่มีเยาวชนรู้จักมากโดยเฉพาะในเขตเมือง แต่ทั้งๆ ที่ พ.ต.อ.นิรันดร เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด
เชียงใหม่มาแล้ว ไม่ต่ำกว่า 7 - 8 ปี ก็ยังปรากฏว่ามีเยาวชน (15 - 24 ปี) เพียงร้อยละ 50
ในหมู่บ้านขนาดเล็กที่รู้จักชื่อ

ค. อดีต ส.ส. ทองดี อิศรชิวิน ซึ่งเคยเป็นผู้แทนราษฎรหลายสมัยของจังหวัดเชียงใหม่
และดูจะเป็นที่รู้จักกันค่อนข้างมากในกรุงเทพมหานคร กลับปรากฏว่ามีผู้รู้จักชื่อเขาเพียง
44% ในเขตเมืองและยิ่งน้อยกว่านั้นในเขตอื่น ๆ

ง. อดีตนายกรัฐมนตรี จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นที่รู้จักของเยาวชนในเขตเทศบาล ถึง 58% ทั้งๆ ที่ได้พ้นจากตำแหน่งไปหลายปีแล้ว สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะ เยาวชนได้ทราบจากการเรียนประวัติศาสตร์ในห้องเรียน

จ. นายรง ทศนาญชลี ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนในขณะนั้น เป็นที่รู้จักกันน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้มาดำรงตำแหน่งเพียง 3 ปี และไม่ได้รับการแพร่ข่าวมากนักในวงการศึกษา

ฉ. แม้โดยทั่วไปเยาวชนน่าจะคุ้นกับชื่อนักการเมืองสำคัญๆ มากกว่านี้ แต่ไม่น่าแปลกใจนัก หากเปรียบเทียบกับตัวเลขที่ได้มาจากการศึกษาในต่างประเทศ โปรดดูตารางที่ 6 เพื่อเปรียบเทียบ

4.6 ตารางที่ 6 ความสามารถในการบอกชื่อผู้นำพรรคการเมืองและกระทรวงแยกเป็นประเทศ (คิดเป็นเปอร์เซ็นต์) เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่สามารถ

	ระบุอย่างน้อย 4 ชื่อ ผู้นำพรรคการเมือง	ชื่อ ผู้นำพรรค	ระบุชื่อกระทรวงอย่างน้อย 4 กระทรวง	ไม่สามารถบอกชื่อชื่อกระทรวงเลข
ส.ร.อ.	65	15	34	28
อังกฤษ	42	20	34	23
เยอรมัน	69	12	40	20
อิตาลี	36	40	23	53
เม็กซิโก	5	53	21	47

ข้อสังเกต

ก. แม้ในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับผู้นำพรรคการเมืองหรือรู้ชื่อกระทรวงปรากฏว่ามีไม่มากเท่าที่จะเป็นในระบอบประชาธิปไตย

ข. ในกรณีของประเทศเม็กซิโก เป็นตัวอย่างที่กระจ่างชัดของพลเมืองที่มีความรู้ทางการเมืองน้อย

4.7 ตารางที่ 7 การรู้จักชื่อผู้นำการเมืองต่างประเทศ

คำถาม : คุณรู้จักบุคคลต่อไปนี้เป็นใครหรือไม่? (ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง)

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
นิกสัน	41.11 (68)	41.11 (35)	21.30 (48)	25.90% (14)
เจียงไคเช็ค	39.00 (39)	10.51 (9)	5.30 (12)	11.10 (6)
เมาเซตุง	79.00 (79)	78.80 (67)	64.40 (145)	59.21 (32)
โฮจิมินห์	43.00 (43)	24.70 (21)	10.61 (24)	14.80 (8)
ไม่มีคำตอบ	16.00 (16)	21.11 (18)	34.20 (77)	38.81 (21)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. เห็นได้ชัดว่าเยาวชนที่อยู่ในเมืองมีความรู้เกี่ยวกับผู้นำการเมืองต่างประเทศมากกว่าผู้อยู่นอกเขต

ข. การที่เยาวชนรู้จักชื่อเมาเซตุงมากกว่าผู้นำคนอื่น ๆ อาจเป็นเพราะมีการกล่าวถึงผู้นำจีนแดงค่อนข้างมากในสื่อมวลชน อีกทั้งอาจเป็นเพราะวิทยุจากจีนแดงสามารถได้ยินค่อนข้างชัด

ค. อย่างไรก็ตาม การรู้จักชื่อไม่จำเป็นต้องหมายถึงความนิยม ดังจะเห็นได้จากตารางอื่น ๆ ที่แสดงว่าเยาวชนส่วนใหญ่ไม่ชอบลัทธิคอมมิวนิสต์

4.8 ตารางที่ 8 ทศนคติต่อระบอบการปกครองปัจจุบัน

คำถาม : คุณเห็นด้วยกับระบอบการปกครองบ้านเมืองปัจจุบันมากน้อยเพียงใด ?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
เห็นด้วยอย่างมาก	47.00 (47)	56.47 (48)	60.00 (135)	59.25 (32)
เห็นด้วยพอควร	43.00 (43)	37.64 (32)	31.11 (70)	32.48 (17)
ไม่เห็นด้วย	3.00 (3)	—	1.33 (3)	1.85 (1)
ไม่เห็นด้วยเลย	—	—	—	—
ไม่มีความเห็น	7.00 (7)	3.52 (3)	—	7.40 (4)
ไม่มีคำตอบ	—	2.35 (2)	0.44 (1)	—
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. ส่วนใหญ่ของเยาวชนพอใจกับระบอบการปกครองปัจจุบัน ซึ่งหมายถึงการไม่เป็นคอมมิวนิสต์

ข. เป็นที่น่าสังเกตว่าเยาวชนอยู่ในเขตเมืองตอบว่าพอใจหรือเห็นด้วยกับระบอบการปกครองปัจจุบันน้อยกว่าผู้อยู่ในเขตอื่น ๆ ตัวเลขนี้ดูจะแสดงว่า ผู้อยู่ในเขตเมืองมีแนวโน้มไม่ค่อยเห็นด้วยกับรัฐบาล

4.9 ตารางที่ 9 ทักษะติดต่อลัทธินิยมมิวนิสต์

คำถาม : คุณเห็นว่าลัทธินิยมมิวนิสต์เป็นอันตรายต่อประเทศไทยมากน้อยเพียงใด?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
เป็นอันตรายมาก	76.00 (76)	87.05 (74)	83.55 (188)	77.77%
เป็นอันตราย	18.00 (18)	8.23 (7)	12.88 (29)	18.51 (10)
ไม่แน่ใจ	5.00 (5)	2.35 (2)	3.55 (8)	1.85 (1)
ไม่เป็นอันตราย	1.00 (1)	—	—	—
ไม่เป็นอันตรายเลย	—	—	—	—
ไม่มีคำตอบ	—	2.35 (2)	—	1.85 (1)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เยาวชนจำนวนเกือบ 100% เห็นว่าลัทธินิยมมิวนิสต์เป็นอันตรายต่อประเทศไทย

4.10 ตารางที่ 10 กลุ่มหรือประเทศที่เกลียดหรือไม่ชอบมาก

คำถาม : กลุ่มหรือประเทศใดที่คุณเกลียดหรือไม่ชอบมาก

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
ผู้ก่อการร้ายหรือแม่โจด	5% (5)	5.81 (5)	6.61 (15)	35.11 (19)
ประเทศคอมมิวนิสต์	70% (70)	81.11 (69)	84.40 (190)	50.00 (27)
ระบบการเมืองอื่น ๆ	4% (4)	5.81 (5)	2.20 (5)	1.81 (1)
กลุ่มการเมืองอื่น ๆ	3% (3)	1.11 (1)	—	—
ไม่มีคำตอบ	18% (18)	10.51 (9)	10.20 (23)	14.80 (8)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. จากการถามแบบให้เ้าคำตอบเอาเอง (open-ended questions) ปรากฏว่ามีเยาวชนผู้ไม่ชอบประเทศคอมมิวนิสต์หรือผู้ก่อการร้ายในอัตราส่วนที่สูงมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการโฆษณาต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ของฝ่ายเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

ข. เมื่อประมาณปี 2507 - 2508 มีการศึกษาจิตวิทยาสังคมโดยใช้การวัดแบบของนักวิชาการอเมริกันชื่อ Bogardus (Bogardus Social Distance Scale). ระยะห่างทางสังคมหมายถึง การรังเกียจหรือความรู้สึกไม่ยากใกล้ชิด

จากการวิจัยกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 242 คน Donald O. Cowgill ได้พบว่านักศึกษาไทยมีความรู้สึกต่อชนชาติต่าง ๆ ในระดับดังตารางข้างล่างนี้ **ตัวเลขที่สูงหมายความว่ามีการปฏิบัติหรือการรังเกียจมาก**

ค. ตัวเลขที่สูงเกี่ยวกับเขมรสะท้อนการเป็นอริกับเขมรในช่วงที่มีการขัดแย้งอย่างรุนแรงเรื่องเขาพระวิหาร

4.11 ตารางที่ 11 ระยะห่างทางสังคมต่อชนชาติและศาสนาต่างๆ กัน แยกตามเพศ

ระยะห่างทางสังคมที่มั่วต่อ	ทั้งหมด	ชาย	หญิง
เขมร	4.7	4.3	5.0
รัสเซีย	3.7	3.3	4.3
ยิว	3.3	2.6	4.0
มุสลิม	3.3	3.0	3.6
นิโกรอาฟริกัน	3.3	2.9	3.6
แขกอินเดีย	3.1	1.9	3.2
นิโกรอเมริกัน	3.1	2.9	3.2
ชาวเขา	3.1	2.9	3.2
เยอรมันตะวันออก	3.1	2.6	3.5
ญวน	3.1	2.5	3.7
อินโดนีเซีย	3.0	2.8	3.3
เกาหลี	2.9	2.4	3.3
ลาว	2.8	2.1	3.3
อเมริกันอินเดียน (อินเดียนแดง)	2.8	2.6	3.1
ฝรั่งเศส	2.4	2.2	2.5
จีน	2.4	2.1	2.4
คริสเตียน	2.4	2.1	2.4
พม่า	2.3	2.0	2.6
มลายู	2.2	2.0	2.5
เยอรมันตะวันตก	2.2	1.9	2.5
ฟิลิปปินส์	2.2	1.9	2.5
อิตาลี	2.5	2.0	3.0
สวีเดน	2.1	1.8	2.1
ออสเตรเลีย	1.9	1.8	2.1
อเมริกัน	1.8	1.6	1.9
อังกฤษ	1.8	1.7	1.9
ญี่ปุ่น	1.8	1.4	2.2
พุทธ	1.6	1.4	1.8

4.12 ตารางที่ 12 กลุ่มคนหรือประเทศที่คิดว่าเป็นอันตรายต่อประเทศไทย

คำถาม : ประเทศหรือคนกลุ่มใดที่คิดว่าเป็นอันตรายต่อประเทศไทย

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
ผู้ก่อการร้ายหรือ	12.00 (12)	4.70 (4)	9.71 (22)	42.51 (23)
ประเทศคอมมิวนิสต์	79.00 (79)	87.05 (74)	81.71 (184)	50.00 (27)
ระบบการเมืองอื่น ๆ	8.00 (8)	2.31 (2)	1.77 (4)	—
กลุ่มอื่น	3.00 (3)	1.11 (1)	0.90 (1)	—
ไม่มีคำตอบ	3.00 (3)	8.20 (7)	—	9.21 (5)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. คำถามในตารางนี้คล้ายกับตารางก่อน จุดประสงค์ที่ตั้งคำถามคล้าย ๆ กัน เพื่อตรวจสอบความเชื่อถือของคำตอบ

ข. ข้อมูลนี้ยืนยันการต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับประเทศคอมมิวนิสต์ในหมู่เยาวชนไทยในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

4.13 ตารางที่ 13 การสนทนาเกี่ยวกับอาชญากรรม

คำถาม : โดยปกติคนเรามีเรื่องพูดคุยกันอยู่เสมอ เรื่องต่อไปนี้ (อาชญากรรม การปล้นจี้ การลักขโมย) มีการพูดคุยกันบ่อยไหม?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
บ่อยมาก	2.00 (2)	2.35 (2)	1.33 (3)	—
บ่อย	12.00 (12)	7.05 (6)	8.88 (20)	9.25% (5)
บ่อยพอสมควร	21.00 (21)	14.11 (12)	20.00 (45)	14.81 (8)
นาน ๆ ครั้ง	29.00 (29)	31.76 (27)	39.55 (89)	24.07 (13)
ไม่เลย	36.00 (36)	44.70 (38)	30.22 (68)	51.85 (28)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. คำถามนี้ต้องการทราบว่าอะไรเป็นจุดสนใจของเยาวชน และอาจจะเป็นการสื่อแสดงว่าเหตุการณ์ในละแวกบ้านเป็นอย่างไรบ้าง

ข. ตัวเลขที่แสดงว่ามีการพูดคุยเรื่องอาชญากรรมมากหน่อย คือ เขตเทศบาล (2% บ่อยมาก, 12% บ่อย, และ 21% บ่อยพอสมควร)

ค. ตารางต่อ ๆ ไปจะมีข้อมูลเปรียบเทียบในการสนทนาเรื่อง ศาสนา, การเมือง และความเป็นอยู่ การครองชีพต่าง ๆ

4.14 ตารางที่ 14 การสนทนาเกี่ยวกับศาสนา

คำถาม: โดยปกติคนเรามีเรื่องพูดคุยกันอยู่เสมอ เรื่องต่อไปนี้ (ศาสนา) มีการพูดคุยกันบ่อยไหม?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
บ่อยมาก	3.00 (3)	7.05 (6)	4.00 (9)	9.25% (5)
บ่อย	18.00 (18)	16.47 (14)	28.44 (54)	37.03 (20)
บ่อยพอควร	24.00 (24)	29.41 (25)	30.22 (68)	22.22 (22)
นาน ๆ ครั้ง	27.00 (27)	29.41 (25)	25.77 (53)	27.77 (15)
ไม่เลย	28.00 (28)	17.64 (15)	11.55 (26)	3.70 (2)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ความสนใจทางศาสนา (การไปวัด, การใส่บาตร, การบวชนาค) มีการแสดงออกในหมู่บ้านหรือเขตชนบทมากกว่าที่อยู่ในเมืองหรือใกล้เมือง

4.15 ตารางที่ 15 การสนทนาเรื่องการบ้านการเมือง

คำถาม: โดยปกติคนเรามีเรื่องพูดคุยกันอยู่เสมอ เรื่องต่อไปนี้ (การบ้านการเมือง) มีการพูดคุยกันบ่อยไหม?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
บ่อยมาก	1.00 (1)	—	1.33 (3)	—
บ่อย	6.00 (6)	3.52 (3)	6.66 (15)	11.11 (6)
บ่อยพอควร	6.00 (6)	8.23 (3)	8.88 (15)	3.70 (6)
นาน ๆ ครั้ง	8.00 (8)	29.41 (25)	34.66 (78)	31.48 (17)
ไม่เลย	56.00 (56)	58.82 (50)	48.44 (109)	53.70 (29)
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. เห็นได้ชัดจากข้อมูลนี้ว่าเยาวชน ส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะสนทนาเรื่องการบ้านการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่เห็นความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ข. ดูตารางต่อไปเกี่ยวกับเรื่อง การครองชีพ ซึ่งมีผู้สนใจกันมาก

4.16 ตารางที่ 16 การสนทนาเกี่ยวกับการทำมาหาเลี้ยงชีพ

คำถาม: โดยปกติคนเรามีการพูดคุยกันอยู่เสมอ เรื่องต่อไปนี้ (การทำมาหาเลี้ยงชีพ, การทำนา) มีการพูดคุยกันบ่อยไหม?

	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก
บ่อยมาก	22.00 (22)	16.47 (14)	37.77 (85)	40.74% (22)
บ่อย	25.00 (25)	38.82 (33)	45.77 (103)	42.59 (23)
บ่อยพอควร	27.00 (27)	27.05 (23)	9.77 (22)	12.96 (7)
นาน ๆ ครั้ง	10.00 (10)	11.76 (10)	3.11 (7)	3.70 (2)
ไม่เลย	16.00 (16)	5.88 (5)	2.55 (8)	—
	N = 100	N = 85	N = 225	N = 54

ข้อสังเกต

ก. เมื่อเริ่มต้นโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตย โดยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เมื่อเมษายน 2517 ได้มีข้อทักท้วงว่าประชาชนในชนบทไม่สนใจว่าประชาธิปไตย แต่จะสนใจเรื่องปากเรื่องท้อง

ข. ข้อมูลในตารางข้างบนนี้แสดงออกมาชัดแล้วว่า ชาวชนสนใจเรื่องทางเศรษฐกิจคือการครองชีพมากกว่าเรื่องการเมืองหรือเรื่องอื่น ๆ

4.17 ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการสนทนาเรื่องต่างๆ ของเยาวชน

เรื่องที่สนทนา	เขตเทศบาล	เขตสุขาภิบาล	หมู่บ้านใหญ่	หมู่บ้านเล็ก	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์รวม
อาชญากรรม	14.00	9.40	10.21	9.25	10.08%
ศาสนา	21.00	23.52	32.44	46.28	28.01
การเมือง	7.00	3.52	6.66	11.11	7.76
การครองชีพ	47.00	55.29	83.54	83.33	70.47

ข้อสังเกต

ก. ดูจากตารางในคอลัมน์ท้ายสุด (เปอร์เซ็นต์เฉลี่ยรวม) จะเห็นว่า เยาวชนสนใจสนทนาเรื่องต่างๆ ตามลำดับมากน้อย ดังนี้

1. การครองชีพ 70.47%
2. ศาสนา 26.01%
3. อาชญากรรม 10.08%
4. การบ้านการเมือง 7.76%

ข. ที่เห็นได้ชัด คือ การเมืองอยู่ในอันดับต่ำสุด

5. ความส่งท้าย

ข้อมูลที่น่าสนใจ ณ ที่นี้เป็นส่วนหนึ่งของผลจากศึกษาวิจัย ซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 2 ปี โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมโครงการ, การฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์, การทดสอบแบบสอบถามเบื้องต้น, การสำรวจหมู่บ้านล่วงหน้า, การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง, การหาสถิติต่างๆ การออกสนาม, การลงรหัส การทำตาราง, การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบโดยวิธีการไค-สแควร์ (Chi-square) และการเขียนรายงาน

ข้อมูลอื่น ๆ ที่นำมาแสดงมีจุดประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบ

ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนไทยที่นำมาแสดง ณ ที่นี้มีข้อจำกัดดังต่อไปนี้ คือ อาจเป็นตัวแทนเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน มิใช่ทั้งภาคเหนือหรือทั่วประเทศ อนึ่งข้อมูลอาจเป็นตัวแทนเฉพาะในช่วงเวลาที่ทำการวิจัยเท่านั้น เหตุการณ์หรือพัฒนาการใหม่ๆ อาจทำให้ผลแห่งการวิจัยนี้แตกต่างจากข้อเท็จจริงในปัจจุบัน

คำถามท้ายบทที่ 13

- 1) เยาวชนสนใจการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด
- 2) ลักษณะของผู้ตอบคำถามซึ่งมีการศึกษาน้อยเป็นอย่างไร
- 3) เยาวชนรู้จักนักการเมืองระดับชาติมากหรือน้อยกว่าระดับท้องถิ่น
- 4) เยาวชนให้ความสนใจในเรื่องอะไรมากโดยพิจารณาจากคำถามเกี่ยวกับการสนทนา
- 5) การศึกษาระยะห่างทางสังคมโดยนักวิชาการชื่อ Cowgill แสดงว่านักศึกษาไทยมีความ
รู้เกี่ยวกับชนชาติใดเป็นอันดับ 1-3

“Leadership means setting an example. When you find yourself in a position of leadership, people follow your every move.”

Lee Iacocca, *Iacocca : An Autobiography*
(New York, Bantam Export
edition, 1985), p.241.

**“ความเป็นผู้นำหมายถึงการทำตนเป็นแบบอย่าง เมื่อใดที่ท่านเป็นผู้นำ ผู้คน
จะติดตามดูท่านทุกอริยาบถ”**

ลี เอียคอคคา, อัตตชีวประวัติ
อดีตประธานบริษัทรถยนต์ฟอร์ด และ
ผู้กู้บริษัทรถยนต์ไครสเลอร์จากวิกฤตการณ์การเงิน